

Реферат на тему: "Бурлескно-травестійне віршування XVIII ст. як передумова появи "Енеїди" І. Котляревського"

РЕФЕРАТ

на тему: Бурлескно-травестійне віршування XVIII ст. як передумова появи "Енеїди" І.Котляревського

Вірші-травестії — пізні явище української літератури. Автори їх — мандровані дяки. Вірші-травестії — це в основному породження середини 18 ст., коли все глибшою ставала криза старої феодально-релігійної ідеології.

Вони розвивалися протягом короткого часу. Остаточне покріпачення широких мас українського народу 1783 р. поклало край мандрюванню дяків-пиворізів, а разом з тим погубило і їхню творчість загалом.

Віршів-травестій збереглося трохи більше десятка, все у записах кінця 18 — першої половини 19 і навіть початку 20 сторіччя. Воно користувалися значною популярністю, довго жили в народній пам'яті. Жанр пародія-травестія відомий з кінця 17 ст.

Питання про генезу травестії в українській літературі досліджено дуже мало; не вивчені її зв'язки з аналогічними явищами в інших літературах.

Тематично українські вірші — травестії поділяються на 2 групи — різдвяні і великодні. Вони виникли з біблійно-євангельських та апокрифічних легенд про Адама і Єви з раю, про народження Христа, його воскресіння та інш. Але травестійний спосіб розробки релігійних тем призвів до того, що у віршах не залишилось від "святих образів" нічого, крім сюжетних схем і імен.

Наприклад, народження Христа " "Пісні рождеству Христову" є лише приводом для зображення веселої і гомінкої гулянки селян у корчмі.

Для всіх різдвяних і великодніх віршів найхарактерною рисою є те, що в них світ богів і святих зливається із світом українського простолюду. Образи небожителів втрачають свої божественно-ірреальні риси. І пекло з раєм — реальна земля.

Всі вірші-травестії звучать бадьоро, святково, оптимістично, відображаючи цим історичний оптимізм народних мас, який вони не втрачали навіть в важких умовах, відображається "панібратський" гумор народу, стосовно "божих речей".

Мова травестій — жива народна розмовна українська мова.

Є такі травестії: "Піснь світська", "Вірш на великдень", "Вірша, говорення гетьману запорожцями на світлий празник воскресенія Христова 1791 года".

Бурлеско-травестійне віршування, як і породії на церковні відпраи, були найяскравішим виявом тогочасного вільнодумства у "божих речах". І це визивало обурення клерикальних кіл.

Перечитуючи такі травестії, як "Великоднія вірша", ми бачимо такі рядкі, де

зображені загальні танці:

Перше навприсядки брали,
Потім били трепака,
А дівчата забивали
Підківками гоцака.

А зараз ми можемо побачити аналогічні картини в "Енеїді": "Еней і сам тут розгулявся, як на аркані жеребець, з Дідорою за руки взявся, пішов із нею у танець", тобто дуже близько до жанрових сцен віршів-травестій.

Зрештою і "перелицювання" Вергілійської "Енеїди" в кінці 18 ст. не було чимось винятковим в українській літературі, а скоріше сказати закономірним. Найпрозорливіші поборники феодальних клерикально-релігійних порядків бачили невідтворюваність історичного руху, усвідомлювали неминучість краху своїх ідей. Процес йшов повним ходом, людство, сміючись, прощалося із своїм минулим. Серйозні речі переходили в комедію, фарс.

В цей час Опанас Лобисевич був автором низки перекладів з латинської мови у травестійно-бурлескному стилі.

Але в своєму вільнодумстві автори віршів-травестій 18 ст. були сміливішими за Котляревського. В "Енеїді" травестуються, "перелизовуються" античні, поганські боги.

Література:

Історія української літератури у 8-ми томах, том2 (друга половина 18 ст. — тридцять років 19 ст.)

Автори тома (Л.Є.Махновець, Д.В.Чалий, Є.С.Шабліовський, В.Є.Шубравський), К., 1967 р., с.53-79.